

עקב חי"ט שיחה ג'

במדבר לא התעסקו בבנין של אבנים, ולכן שואל אדמו"ר מהר"ש מדוע היה צריך לציווי מיוחד "פסל לך", "ש"פסלתן יהא שלך", הרי אין בפסולת אבנים חשיבות כלל (ואין בהם משום גזל)? ועל זה עונה שהיו של סנפריון ואם כן ישנה חשיבות גם בפסולת.

על הפסוק (י, א) "פסל לך" איתא בגמרא (נדרים לח, א): "פסולתן יהא שלך". ובסיום מסכת בבא קמא: "מוכין שהכובס מוציא הרי אלו שלו ושהסורק מוציא הרי אלו של בעל הבית כו". ובברייתא: "מסתתי אבנים אין בהם משום גזל".

וברשימת אדמו"ר מהר"ש על ברייתא זו, מקשה מדוע היה אמירה מיוחדת למשה ש"פסולתן יהא שלך", הרי אין באבנים משום גזל? ועונה, שזהו משום שהאבנים היו של סנפריון, ולכן הפסולת חשובה.

והביאור בזה, בהקדים החילוק בין ברייתא הנ"ל והתוספתא, שבברייתא מחלק בין אבנים שאין בהם משום גזל, ואילנות וגפנים כו' שתלוי אם בעל הבית מקפיד עליהם. ובתוספתא כולל אבנים ביחד עם האילנות וכו', שהכל תלוי בדעת בעל הבית.

והביאור בזה: שהברייתות נלמדו מחוץ לבית מדרשו של רבי, ונלמדו בבבל. ששם לא היו אבנים. ואם כן פסולת של אבנים שהובאו לשם אין בהם חשיבות כלל. משא"כ התוספתא ששנאה ר' חייא לפני רבי בארץ ישראל, ששם ישנם אבנים, ומשתמשים באבנים לבנין וכיוצא בזה, אזי יכול להיות חשיבות לאבנים ולכן תלוי בדעת בעל הבית.

ואם כן, במדבר שאז שלא התעסקו בבנין של אבנים, שואל אדמו"ר מהר"ש מדוע היה צריך לציווי מיוחד "פסל לך" – "פסלתן יהא שלך" – הרי אין בפסולת אבנים חשיבות כלל? ועל זה עונה שהיו של סנפריון ואם כן ישנה חשיבות גם בפסולת.

ביאור נוסף: הטעם שהוצרך ציווי מיוחד שהפסולת הוא של משה, דהוא משום שלולא הציווי היינו חושבים שהפסולת שייכת לציבור.

הביאור פנימי: הגמרא הנ"ל אומרת שהפסולת ופולפולא דאורייתא ניתנו שניהם למשה. והשייכות ביניהם הוא שהלוחות האחרונות שלא ניתנו מלמעלה, מרמזים לתורה כפי שהיא באה למטה. שלמטה דוקא נתחדש ענין היגיעה בתורה, מצד העולם וההסתר, שהוא ענין "פסולתן". אך על ידי היגיעה באים לעצם התורה, שלמעלה מהתורה כפי שניתנה בלוחות הראשונות. ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל.